

«Προειδοποίηση προς το επενδυτικό κοινό σχετικά με τα CFDs, FOREX και τα άλλα κερδοσκοπικά επενδυτικά προϊόντα.»

Τον τελευταίο καιρό έχει παρατηρηθεί αύξηση στην διάθεση εξωχρηματιστηριακών χρηματοπιστωτικών μέσων στο επενδυτικό κοινό για τα οποία οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, στα οποία περιλαμβάνονται τα συμβόλαια επί διαφορών (CFDs), τα παράγωγα επί συναλλάγματος (FOREX) και τα binary options, (εφεξής «Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα»). Ταυτόχρονα έχουν αυξηθεί και οι καταγγελίες επενδυτών οι οποίοι αναφέρονται σε σημαντικές ζημίες συναλλασόμενοι στα εν λόγω παράγωγα.

Τα Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρησιμοποιούνται για κερδοσκοπικούς σκοπούς και εξ'ορισμού είναι πολύπλοκα ενώ εμπεριέχουν κινδύνους για τους επενδυτές.

Με βάση μελέτες των Εθνικών Εποπτικών Αρχών, οι επενδυτές οι οποίοι προβαίνουν σε τοποθετήσεις σε Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν απώλειες στα κεφάλαια που έχουν επενδύσει. Παρόλα αυτά, τα εν λόγω παράγωγα διαφημίζονται ευρέως στο ευρύ επενδυτικό κοινό εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως μέσω διαδικτυακών πλατφορμών. Παράλληλα, έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις κατά τις οποίες τα Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα διατίθενται στο επενδυτικό κοινό από μη αδειοδοτημένες και μη εποπτευόμενες οντότητες, γεγονός το οποίο αυξάνει τον κίνδυνο για πρόκληση βλάβης στους επενδυτές.

Τα σημαντικότερα θέματα που πρέπει να γνωρίζει ο υποψήφιος επενδυτής και οι κίνδυνοι από την τοποθέτηση σε Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

1. Μόχλευση

Βασικό χαρακτηριστικό των Εξωχρηματιστηριακών παραγώγων είναι ότι εμπεριέχουν μόχλευση (leverage). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η αξία της τοποθέτησης είναι πολλαπλάσια του χρηματικού ποσού που απαιτείται ως περιθώριο (margin).

Ο πολλαπλασιαστής αυτός καλείται «συντελεστής μόχλευσης» και προσδιορίζεται από την Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, (εφεξής και ως «η Εταιρεία»). Είναι αυτονόητο ότι όσο υψηλότερος είναι ο συντελεστής αυτός τόσο μεγαλύτερα είναι τα κέρδη ή οι ζημίες του επενδυτή. Επίσης, λόγω του ότι το ποσό του περιθωρίου που απαιτείται για μία συναλλαγή είναι πολύ χαμηλότερο από την συνολική αξία της συναλλαγής, είναι δυνατό να δημιουργηθεί η εντύπωση στον επενδυτή ότι η συγκεκριμένη τοποθέτηση έχει χαμηλό κόστος και επομένως είναι ελκυστική (κίνδυνος μόχλευσης). Στην πραγματικότητα όμως, είναι πιθανό τυχόν ζημίες λόγω της μόχλευσης να διογκωθούν, με αποτέλεσμα να υπερκαλύψουν το διαθέσιμο περιθώριο και να απαιτηθεί από την Εταιρεία η καταβολή πρόσθετων κεφαλαίων από μέρος του επενδυτή (κίνδυνος ρευστότητας).

2. Τα Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα δεν είναι τυποποιημένα χρηματοπιστωτικά μέσα

Τα Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα δεν αφορούν σε κάποιο συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό μέσο, αλλά περιλαμβάνουν μια ευρύτερη γκάμα, όπως μετοχές, νομίσματα, αγαθά κλπ. Επίσης, ορισμένα από τα βασικά χαρακτηριστικά τους όπως ο

συντελεστής μόχλευσης, οι χρεώσεις, καθώς και οι βασικοί όροι της σύμβασης, μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τον πάροχο του συγκεκριμένου παραγώγου.

3. Απαιτείται τακτική παρακολούθηση (monitoring) από τον επενδυτή

Λόγω της μεταβλητότητας των αγορών οι τιμές των υποκείμενων μέσων είναι πιθανό να μεταβάλλονται συχνά (κάθε δευτερόλεπτο/λεπτό/ώρα/ημέρα) και σε συνδυασμό με το ύψος της μόχλευσης να μεταβάλλουν σε σύντομο χρονικό διάστημα τις αξίες και τις αποδόσεις των Εξωχρηματιστηριακών παραγώγων. Επομένως οι επενδυτές πρέπει να παρακολουθούν καθημερινά την πορεία της τοποθέτησής τους, προκειμένου να είναι σε θέση να λάβουν άμεσα τα κατάλληλα μέτρα όταν αυτό απαιτηθεί.

4. Οι Εταιρείες είναι πιθανόν να παρέχουν δελεαστικές προτάσεις και προσφορές μέσω διαφήμισης.

Οι Εταιρείες, συχνά παρέχουν ελκυστικά πακέτα προσφορών προκειμένου να προσελκύσουν τους υποψήφιους πελάτες. Ειδικότερα, μπορεί να προσφέρουν «bonus εισόδου», χαμηλές χρεώσεις για τις πρόσθετες υπηρεσίες που παρέχουν, καθώς και δωρεάν συναλλαγές σε περιβάλλον προσομοίωσης (test environment), με σκοπό τη σύντομη εξοικείωση του υποψήφιου πελάτη με τις συναλλαγές στα Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

5. Οι Εταιρείες πρέπει να αξιολογούν τη συμβατότητα των υποψήφιων πελατών τους και να τους ενημερώνουν σχετικά με τους ενδεχόμενους κινδύνους από την τοποθέτηση σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

Οι Εταιρείες, υποχρεούνται να προβαίνουν σε αξιολόγηση της συμβατότητας του υποψήφιου πελάτη και στο πλαίσιο της προσυμβατικής του ενημέρωσης να του γνωστοποιούν με τυποποιημένη μορφή τους κινδύνους που εμπεριέχει η επένδυση σε αυτά. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης αυτής πρέπει να γνωστοποιείται στον υποψήφιο πελάτη, προκειμένου αυτός να δίδει την έγγραφη συγκατάθεσή του.

6. Αυξημένη ευθύνη του επενδυτή

Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, για τις συναλλαγές σε Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα στις οποίες προβαίνουν οι επενδυτές μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας συναλλαγών, δεν παρέχονται επενδυτικές συμβουλές από τις Εταιρείες. Αυτό σημαίνει ότι στις περιπτώσεις αυτές, οι επενδυτές είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για τις αποφάσεις τους.

7. Πρόσθετες χρεώσεις και λοιπές επιβαρύνσεις

Οι επενδυτές κατά τη διενέργεια συναλλαγών σε Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, καταβάλλουν βάσει της σύμβασης με την Εταιρεία, πρόσθετα ποσά όπως προμήθεια ανά συναλλαγή, κλπ. Οι επιβαρύνσεις αυτές, επηρεάζουν το καθαρό αποτέλεσμα της συναλλαγής μειώνοντας τα δυνητικά κέρδη και αυξάνοντας τη δυνητική ζημιά.

8. Κλείσιμο θέσης με όριο τιμής (stop loss limit)

Οι Εταιρείες παρέχουν τη δυνατότητα στους πελάτες τους να επιλέξουν μία τιμή ως όριο πέραν της οποίας η θέση τους «κλείνει» αυτόματα, προς αποφυγή πρόσθετων ζημιών. Παραταύτα, σε περιπτώσεις ραγδαίας πτώσης των τιμών ή κατά το κλείσιμο των αγορών, η συγκεκριμένη πρακτική ενδέχεται να αποδειχθεί αναποτελεσματική και να μην παράσχει στους επενδυτές το επιθυμητό επίπεδο προστασίας.

9. Τιμή εκτέλεσης εντολών

Όταν μεσολαβεί χρονικό διάστημα από την ώρα που η εντολή εισάγεται προς διαπραγμάτευση μέχρι την εκτέλεσή της, η συναλλαγή είναι πιθανό να μην εκτελείται στην τιμή που έχει εισαχθεί από τον επενδυτή.

Μέτρα προστασίας για τους επενδυτές

Πρίν οι επενδυτές προβούν στη διενέργεια συναλλαγών σε Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, πρέπει να έχουν μελετήσει τη σχετική σύμβαση που έχουν συνάψει με την Εταιρεία. Ειδικότερα, πρέπει να έχουν γίνει απολύτως κατανοητά τουλάχιστον τα κάτωθι:

- Το ύψος της μόχλευσης (leverage) της συναλλαγής,
- το ύψος του εκάστοτε περιθωρίου που απαιτείται για τη διενέργεια κάθε συναλλαγής,
- ο τρόπος τιμολόγησης των συναλλαγών στα εν λόγω παράγωγα,
- τι θα συμβεί σε περίπτωση που διατηρηθεί ανοικτή η θέση καθόλη τη διάρκεια της νύχτας (overnight),
- εάν παρέχεται η δυνατότητα στην Εταιρεία να παρέμβει στην τιμή της εντολής αμέσως μετά την εισαγωγή της προς εκτέλεση,
- τι συμβαίνει στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει μεγάλη διαφορά στην τιμή από την ώρα που η εντολή εισάγεται προς εκτέλεση από τον επενδυτή, μέχρι την ώρα εκτέλεσης της,
- κατά πόσον υφίσταται σύστημα εγγύησης επενδύσεων (Συνεγγυητικό), στην περίπτωση αδυναμίας από την Εταιρεία να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της προς τους πελάτες.

Εαν δεν γίνονται κατανοητοί οι όροι της διάθεσης των Εξωχρηματιστηριακών παραγώγων, συνιστάται οι επενδυτές να μην προβαίνουν σε συναλλαγές επί αυτών.

Συμπληρωματική πληροφόρηση

Οι επενδυτές μπορούν να εξακριβώσουν ότι ο πάροχος των εξωχρηματιστηριακών παραγώγων έχει αδειοδοτηθεί για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών στην χώρα του. Για το λόγο αυτό μπορούν να αναζητήσουν τους διαδικτυακούς τόπους όλων των Εθνικών Εποπτικών Αρχών, μέσα από σχετικούς καταλόγους οι οποίοι έχουν αναρτηθεί στους διαδικτυακούς τόπους της ESMA και της EBA.».